

SOFIA BLANCO SEQUEIROS

Kosminen nörtti

Haastattelussa Harry Salmenniemi

Harry Salmenniemi (s. 1983) on Suomen tunnetuimpia kokeellisia kirjailijoita. Salmenniemi on kirjoittanut runoja, novelleja, libreton sekä elokuvakäsikirjoituksen Mika Taanilan ohjaamaan elokuvaan *Mannerlaatta* (Testifilmi, 2016). Kriitikko Sofia Blanco Sequeiros haastatteli työhuoneellaan odottelevaa Salmenniemeä zoomitse Töölön kisahallin varastosta.

Sinulta julkaistiin äskettäin uusi runokokoelma, *Kuume* (Siltala, 2022). Onnittelut teoksesta! Kerroisitko siitä?

Kuume on siinä mielessä harvinainen kirja, että olen siihen itsekin tyytyväinen. Tämä liittyy osittain teko-prosessiin: kirjoitin teoksen runosarjat alun pitäen ehkä viisi vuotta sitten, vaikken kaikkia suoraan valmiiksi. Noin neljä vuotta sitten kaikki oli aika lailla tehty, mutta istuin runoteoksen päällä ja tuijottelin sitä samalla, kun novellikokoelmiani ilmestyi. Tällainen täysin 'ohessa' tekeminen, se, että teos kypsyy tiedostamatta ja pystyin palaamaan siihen aina puolen vuoden välein, oli itselleni mukava kokemus.

Kuume on aika iso, parisataasivuinen runoteos. Siinä on viisi eri osiota, ja kaikki osiot ovat keskenään melko erilaisia. Aiheina ovat kuume ja yleisoireilu, kuvataide, kodit, abstraktius – erityisesti abstraktit luontohavainnot. Sen lisäksi on Näyt-osio, jossa on omista meditaatiokokemuksistani ja kuvataidekokemuksista kertovia, näky-mäisiä proosarunoja.

Tähän perään voisi kysyä – tai en haluaisi tosissani kysyä, vaan korkeintaan vitsinä – myös viimeisin runoteoksesi *Yö ja lasi* (Siltala, 2018) on iso kirja, siis monisataasivuinen. Miksi haluat tehdä näin pitkiä runokokoelmia?

Kysy vain, minulla on tähän vastaus! Ensimmäinen syy on, että minua harmittaa sekä runoudessa että novelli-*tiikassa*, kuinka kirjat ovat usein suloisia ja söpöjä kuriositeetteja. Eivät ainoastaan kirjamarkkinoilla ja kirjakaupoissa, vaan myös julkisessa vastaanotossa. Novellikokoelman vastaanotto on keskimäärin pientä ja ”onpa söpöä, että näitä tämmöisiäkin on olemassa” -tyyppistä. Siksi halusin tehdä novellikokoelmien sarjan, joka lopulta rakentuu aika yhtenäiseksi, isoksi suurteokseksi.

Monilla runoteoksilla on hyvin selkeä ja hyvä syy olla pieniä. Itse olen kuitenkin halunnut tehdä runosarjoista koostuvia runoteoksia, ja sarjat saavat olla aika erilaisia keskenään. Silloin täytyy miettiä, mikä sarja sopii mi-hinkin teokseen.

Lähtökohtaisesti tykkään ajatuksesta parisataasivuisesta runoteoksesta. Siinä on jonkin verran arroganssia, sellaista, että tämä on tärkeä kirja, tämä on näin iso ja ilmestyi nyt – tätä ette voi ohittaa sanomalla 'olipa sympaattinen pieni ilmiö'. Sympatiapisteet häviävät, kun kirja muuttuu isommaksi. Se on kiinnostavaa.

**Nyt kun mainitsit kodit, niin voisit kysyä: vai-
kutat sekä novelleissasi että runoissasi olevan kiinnos-
tunut kodeista, arkisista kotiympäristöistä. On keit-
tiötä, keittiönpöytää, haarukkaa ja lusikkaa, ihmisiä
tekemässä aamupalaa yhdessä. Kiinnostavatko nämä
ympäristöt? Miksi ne kiinnostavat?**

Toki kiinnostavat. Sattuman osuus on merkittävä: proosatekstit kirjoitan yleensä työhuoneella, mutta runoja kirjoitan monesti vapaa-ajalla, jota aika usein vietän lasteni kanssa hiekkalaatikolla tai metsässä tai paljon puhutussa ”lähiluonnossa”. Kirjani ovat keskenään erilaisia, mutta *Kuumeessa* olin kiinnostunut kahdesta asiasta. Ensimmäinen oli se, kuinka kirjoittaa kiinnostavasti hyvin yksinkertaisista kokemuksista – tämä on tietysti klassinen haaste. Vaikkapa siitä, kun on vähän kuumeessa ja juo vettä, ja lasin ottaminen on vaikeaa. Se, mikä tuntuu vaikealta kielellistä proosassa, tuntuu mahdolliselta kielellistä runoudessa: oudot, huojuvat kokemukset.

Tässä päästään lähelle sitä, mikä on itselleni runou-*udessa* ehkä kaikista merkittävintä: kielen huojuminen, kielenvaraisuus, kielen ja vaistojen yhteinen alue.

Toinen, mistä yritin kirjoittaa *Kuumeessa*, ovat positiiviset, myönteiset kokemukset ja asiat. Havahduin jossain vaiheessa runouteni äärellä ehkä sellaiseen turhaan ja tympeäänkin tuskailuun maailman edessä. Olen kuitenkin aina ollut ihminen, joka ihan traagisuuteen asti rakastaa niitä asioita, joita rakastaa, oli se sitten lapsia ja perhettä ja kotia, punaviiniä tai luontoa. Puu, tai tuuli, tai sade; sellaisista asioista halusin kirjoittaa.

Siinä mielessä uusin kokoelma tuli myös lähemmäs itseäni. Siinä on paljon lämpimiä muistumia vaikkapa vain siitä, minkälaista on makoilla vauvan kanssa lattialla, miten siinä näkee kodin lattialta käsin.

Halusin tehdä pieniä, yksittäisiä runoja, jotka eivät muuttuisi *Texas, saksien* (2010) kaltaiseksi pyörteeksi. Halusin murtaa kieltä, mutta aika vaivihkaa.

Vaikuttavuuksia

Olet kirjoittanut jonkin verran kuvataiteesta sekä runoissasi että novelleissasi. Miten kirjoitetaan runoutta kuvataiteesta? Miten yksi taiteenlaji kääntyy toiseksi – vai onko se kaikki samaa taiteellista havaintoa, josta on helppo kirjoittaa?

Yhden taiteenlajin kääntäminen toiseksi ei ole itselleni helppoa, päin vastoin. En ole kuvataiteen asian-tuntija, joten en joudu käsittelemään kuvataidetta asian-tuntijan tarkkuudella. En uskaltaisi yrittää esimerkiksi kirjoittaa yksityiskohtaista *ekfrasista*, en usko pystyväni teosten senttimetrin tarkkaan kuvaamiseen. *Kuumeen* Museo-osiossa tekstit lähtevät liikkeelle ennemmin museokokemuksesta, siitä todella oudosta mielentilasta, johon isoissa taidemuseoissa päätyy, kun kaikki ympärillä on niin merkittävää ja merkityksellistä. Kaikkea pitäisi katsoa, mutta tila on täynnä muita ihmisiä. Jostain näkee oman heijastuksensa tai jonkun muun ihmisen heijastuksen, jonkun kengät narisevat.

Museo-osion teksti kertoo tämän kokemuksen vaikeudesta tai mahdottomuudesta enemmän kuin suoraan kuvataiteesta. Totta kai taustalla on vaikuttava syy: disorientoivan hieno ja paljon rakastamani kuvataide. Asia-proosaa en kuvataiteesta osaisi kirjoittaa, mutta runoudessa voi käyttää hyväksi vapautta, jonka runous tekstilajina ja oma, tietty sattumanvarainen harkinta mahdollistavat. Museossa ajattelu muuttuu omituiseksi. Sen tutkiminen on kiinnostavaa. Museot ovat todella kiinnostavia paikkoja ajattelun kannalta.

”Vaikuttava syy” tarjoaa hyvän aasinsillan seuraavaan kysymykseen: olet opiskellut filosofiaa ja valmistunut kyseisestä oppiaineesta. Filosofia on monin tavoin runoissasi läsnä. Mikä on suhteesi filosofiaan?

Ehkä liiankin nöyrän kunnioittava. Kaikista vaikuttavimmat tapaamani ihmiset ovat olleet filosofeja, sattumalta tai ei. Roomassa eräs professoreistani oli sivistyksen perikuva: Armando Rigobello osasi muinaiskreikkaa ja latinaa, saksaa ja ranskaa, oli henkilökohtaisesti tuntenut Gadamerin ja Levinasin. Hän myös teki filosofiaa tavalla, joka teki suuren vaikutuksen, ainakin parikymppiseen opiskelijaan. Opetuksen paino oli hyvin vahvasti keskusteluissa, suurissa kysymyksissä, suurissa klassikoissa ja niistä keskustelemisessä.

Professori piti meille kurssin nimeltä ”Mitä ajatteleminen tarkoittaa?”. Hän oli silloin yli 80-vuotias ja erittäin kiinnostunut ajattelun ja filosofian suhteesta. Mielestäni tämä on erittäin terve kiinnostuksen kohde eläkeiässä!

Olin pitkään aikeissa lähteä jatko-opintoihin, mutta kaunokirjallisuus vei voiton monistakin eri syistä. Olen ollut koko ajan kiinnostunut filosofiasta ja seuraan sitä aika tarkasti ainakin tällaiseksi amatööriksi. On tietysti vähän kornia sanoa näin kyseisessä lehdessä, mutta luen

vaikkapa *niin & näin* kiltisti kannesta kanteen aina, kun se ilmestyy.

Koen, että alan vaihto oli tietysti mielessä tosi vaivauttavaa. Sain hyvän koulutuksen filosofiassa monesta eri yliopistosta, ja kun vaihto yhden vapaan alan toiseen, tuotantopaineita filosofian suhteen ei ole. Ilman filosofian opintoja ammattitaitoni runoilijana olisi huomattavasti heikompaa.

Kerroit helmikuisessa Ylen *Kulttuuriykkösessä* opiskelleesi Helsingin ja Rooman lisäksi Melbournessa ja syventyneesi siellä opinnoissasi eritoten kiinalaiseen ja intialaiseen filosofiaan¹. Minkälaisia opiskelemasi kiinalainen ja intialainen filosofia olivat?

Kiinalaisen filosofian osalta Melbournessa opiskeltiin suuria klassikoita, lähinnä Laozia (579–499 eaa.) ja Zhuangzia (369–288 eaa.). Isoja taolaisia klassikoita siis ja niiden kommentaareja. Intialaisen filosofian suhteen... Meillä oli yksi erittäin pitkä luentosarja ajasta intialaisessa filosofiassa. Se oli ehkä yksi niistä filosofian opiskelun hetkistä, kun ymmärsin itse oman käsityskykyni rajallisuuden: oli vaikea ymmärtää teorioita ajan ja kausaliteetin suhteesta ja siitä, miten käy, jos yhden vaihtaa toiseksi. Se oli äärimmäisen kiinnostavaa, ja samalla ehkä itselleni vierainta ja vaikeiten omaksuttavaa filosofiaa, mihin olen akateemisessa keskustelussa törmännyt.

Kaiken kaikkiaan vaihto-oppilasajat olivat hienoja. Helsingissä sai analyttisen filosofian koulutuksen, joten oli hienoa nähdä katolinen yliopistomaailma läheltä Roomassa. Australiassa taas tutkimuksessa näkyi tietty maantieteellinen läheisyys siihen, mitä täällä sanotaan Kaukoidäksi.

Tämän *niin & näin* teemoina ovat ”Kokeellisuksia” ja ”Lahja”. Miltä suomalainen kokeellinen kirjallisuus näyttää juuri nyt? Onko siinä tapahtunut muutoksia vaikkapa viimeisen kymmenen vuoden aikana?

Todella paljon on tapahtunut. Kokeellisen runouden murros alkoi Suomessa vuoden 2005 paikkeilla, silloin sitä alkoi olla runoteoksissa, ja läsnäolo kasvoi pikkuhiljaa. Vuoden 2010 paikkeilla moni alkoi olla – myös minä itse, ja ehkä syystäkin – sitä mieltä, että meillä on paljon kokeellista runoutta, mutta hyvin vähän kokeellista proosaa. Nyt tuntuu, että myös kokeellinen proosa on olemassa ja hengittää ja voi hyvin, ainakin yhtä hyvin kuin kokeellinen runous.

Tietysti suomalainen kirjallisuus on sen verran pieni alue, että jos ajatellaan vaikka kokeellisen novelliitiikan kenttää, jota itsekin edustan, niin viisikin kiinnostavaa novellikokoelmaa riittää siihen, että tulee sellainen ”vau, kenttähän elää” -olo. On siis vaikea sanoa, onko kyse sattumasta vai isommasta kirjallis-kulttuurisesta muutoksesta. Kaiken kaikkiaan olen hämmästynyt siitä, kuinka paljon kiinnostavaa kokeellista kirjallisuutta julkaistaan.

Kun itse toivoin tulevani kirjailijaksi joskus 2000-luvun alussa, luin paljon amerikkalaista kokeellista runoutta suomalaisen runouden lisäksi. Tuntui, että ne

”Ehkä juuri filosofia karkotti minut kaikista konventionaalisisimman kaunokirjallisuuden ääreltä pois.”

olivat aivan eri asioita eivätkä olleet sovittavissa yhteen. Nyt tuntuu, että kirjallisella kentällä on enemmän tekemistä muiden taiteenalojen kenttien ja muiden maiden kanssa. Kansainvälisen kokeellisen kirjallisuuden suuntauokset näkyvät Suomessa aika selkeästi: yhtäkkiä on olettavaa, että ihmiset tietävät, mistä puhutaan, kun puhutaan OuLiPosta². Niin ei aina ole ollut.

Entä miten ja miksi alun perin kiinnostuit kokeellisesta kirjallisuudesta tai kokeellisesta runoudesta?

Oikeastaan kiinnostuin kokeellisesta kirjallisuudesta kokonaisuutena. Syynä oli varmaan se, että kyllästyin jo aika nuorena kaikista normaaleimpaan tekstiin – siis tavalliseen tekstiin, vaikka lukion historiankirjaan, jossa kerrotaan toisesta maailmansodasta. Äidinkielen tunneilla annettiin luettavaksi kotimaista tai ulkomaista ”laatuproosaa”, mutta se kaikki oli samanlaista, 300–400-sivuisia palkittuja teoksia, joissa oli hyvä lause ja hyvä kappale ja nasevaa dialogia.

Filosofiassa törmäsi aivan erilaisiin teksteihin. Nietzscheä tai Wittgensteinia tai Platonia lukiessa tuntui, ettei samanlaista yhteistä nimittäjää ollut, vaan he olivat tyylillisesti hyvin erilaisia keskenään. Ehkä juuri filosofia karkotti minut kaikista konventionaalisisimman kaunokirjallisuuden ääreltä pois. Tiesin, ettei tämä ole ainoa tapa kirjoittaa, on monia muitakin – missä ne kaikki mahdolliset tavat ovat?

Kaikista geneerisimmän pikkuromaanifiktio äärellä iskee usein jonkinlainen falskiuden kokemus tai epäusko. Tulee sellainen olo, että eihän tämä riitä! Jossain on Platonin *Valtio*! Kaikki kirjailijat ovat huonoja ajattelijoita verrattuna näihin aitoihin suuriin ajattelijoihin, jolloin kielen tai teoskomposition pitäisi olla kirjallisuuden pe-

rusteleva tekijä. Ei se, että saadaan kirjoitettua juonta tai sanottua muutama nasevuus maailmasta.

Riskiä peliin

Spekuloidaan hetki: Miltä näyttäisi kokeellinen filosofia? Empiirisiä kokeita tekevää filosofiaa on, mutta onko myös tekstuaalisesti kokeellinen, muotoa rikkova, kokeellisen kirjallisuuden kaltainen filosofia mahdollista? Kysyn tätä täysin vakavissani, kysymyksenä filosofian luonteesta.

Mielestäni on kokeellinen filosofia mahdollista, ja sanon tämän jokseenkin varmalla äänellä, vaikka varmasti aiheesta löytyy minua paljon parempia asiantuntijoita. Kaunokirjallisuudessa kokeellisen kirjallisuuden vastakohtahan on 240-sivuinen perheromaani, jota on tarkoitus lukea nojatuolissa ja joka ei haasta kertomisen, kirjoittamisen tai kielen konventioita.

Filosofiassa konventionaalisin muoto on ehkä vertaisarvioitu artikkeli. Artikkelien kirjoittamisen kytkeminen rahoitukseen pitää mahdollisesti kehittyviä kokeellisuuksia varmaan aika visusti poissa. Olen itse ollut viimeiset ehkä viisi vuotta kiinnostunut kokeellisessa kirjoittamisessa juuri kirjoitusprosessin muokkaamisesta: siitä, että kokeilen uusia työskentelytapoja täällä työhuoneen rauhassa kenenkään näkemättä. Filosofiasakin kokeellista painotusta voisi ehkä laittaa prosessiin.

Jo pelkästään pakeneminen monografia- tai artikkelijulkaisemisesta voisi avata aika isoja kanavia. Näkisin ihan mielelläni filosofisia hankkeita, joissa joukko filosofeja ihan klassisen peripatetian hengessä kävelisi ja keskustelisi. Dokumentoitu keskustelu voisi olla ainoa jäl-

”Siltainsinöörit eivät mielellään saisi ottaa hirveästi riskejä, mutta filosofit voisivat ottaa.”

jelle jäävä lopputulos, heidän omaa ajatteluaan ja keskustelun merkitystä koskevan kirkastuneen ymmärryksen lisäksi.

Luulen, että tällä on aika paljon tekemistä sen kanssa, miten ja kuinka huonosti filosofiaa rahoitetaan. Kaunokirjallisuudessa pätee tietysti sama. Jos ollaan taloudellisesti täysin kusessa ja yritetään lähinnä saada myytyä tuotetta, niin kyllähän sitä tuotetta kannattaa miettiä mieluummin 200-sivuisena romaanina kuin outona novellikokoelmana.

Joo, niinpä.

Tosin tiettyjä ajatusvirheitä senkin kanssa tulee. Alalla puhutaan niin paljon rahaongelmista ja rahavaikeuksista, ja akateemisessa maailmassa kuningas on se, joka saa hankkeelleen eniten rahaa. Kaikki on hyvin hankekeskeistä. Meiltä unohtuu, että alan varsinainen arvostus ei perustu sellaiseen ”vau, kun te olette hyviä hakemaan rahaa” -ajatukseen, vaan siihen, että ”vau, olette niin saatanan sivistyneitä ja hyviä ajattelemaan”. Eikä kirjallisuudenkaan arvo perustu siihen, että ”vau, pystyit tuottamaan lentokentille ihan hyviä pokkareita ihan mielettömällä tahdilla”, vaan niihin aitoihin, isoihin, kiinnostaviin klassikoihin, joissa on kokeiltu sitä, mitä ihminen voi saada aikaan, mitä kielellä voi saada aikaan. Lopultakin arvostamme usein teoksia, joissa on koeteltu rajoja.

Luulen, että kokeellisen kirjallisuuden tulevaisuus riippuu siitä, kuinka hyvin onnistumme pakenemaan paperilta. Ei ainoastaan digitaalisiin juttuihin, vaan ylipäätään mietittäisiin sitä, miten kirjallisuutta voi kirjallisuutena mielekkäästi tuoda vaikkapa videoinstallaatioihin tai elokuvaan. Tai kuvataiteen kentälle tai digitaaliseen ympäristöön. Mutta pelkästä kirjasta, pelkästä

kustantamisesta, pelkästä painokoneiden jylinästä pitäisi paeta.

Filosofiassa osa vastauksesta voisi olla, että pohditaisiin, mitä artikkeleiden, artikkelikokoelmien, monografioiden ja konferenssien tuolla puolen on. Voitaisiin painottaa epävirallisempaa osuutta, sitä, että filosofi vain höpöttelee pyyteettömästi jonkun toisen filosofin kanssa. Eihän siinä ole mitään sen kummempaa futuristista visiota vaan paluuta ajassa taaksepäin siihen, kun tuotantopaineet ovat olleet merkittävästi vähäisempiä.

Jos kaunokirjallisuudessa ja filosofiassa ei voida ottaa riskejä ja spekuloida kunnolla, niin en tiedä, millä alalla voidaan. Siltainsinöörit eivät mielellään saisi ottaa hirveästi riskejä, mutta filosofit voisivat ottaa.

Seuraan akateemista maailmaa melko tarkasti, koska puolisoni on tutkija ja lähes kaikki kaverini ovat tutkijoita, kirjailijoita ja kaikkea siltä väliltä. Olen hyvin tietoinen siitä, kuinka paljon rahoituksen hankinta dominoi tekemistä, ja kuinka paljon jää tekemättä kaikenlaista potentiaalisesti kiinnostavaa, kokeellista ja uusia konventioita luovaa vain sen vuoksi, että rahoitusmasiina on niin jäykkä ja armoton.

Vastauksena kysymykseesi: tutkisin filosofian teko- tapoja, sitä, millä kaikilla tavoilla filosofiaa voi tehdä. Tietenkin myös lopputulokset voivat olla kokeellisia, vaikka painottaisinkin voimakkaasti prosessia.

Filosofinen prosessi voisi päätyä uskottavaksi taidenäyttelyksi sellaisenaan, jos siinä olisi muutama taiteilija mukana. Mahdollisuuksia on tosi paljon. Uskon aika voimakkaasti siihen, että jos tässä yritetään jotain sivistysmaailmaa ja -projektia pyörittää, niin pitäisi olla enemmän aidosti taiteidenvälistä ja taiteen ja tieteen välistä vuoropuhelua. Mutta ei niin, että joku Suomen

”Filosofia on siinä mielessä hieno ala, että se vähän naiivi, etupenkissä istuva opiskelija saattaa laittaa jauhot suuhun professorille kysymällä jotain.”

Kulttuurirahastossa saa hauskan idean, vaan niin, että ihmiset itse keksivät idean ja SKR rahoittaa sitä kiltisti. Ne eivät voi olla ylhäältäpäin saneltuja juttuja, vaan niiden pitää syntyä aidosti ihmisten omasta halusta tehdä uusilla tavoilla.

Kiinnostavaa myös, kuinka tässä kokeellisuus, perinteet ja filosofian historia limittyvät. Tietysti tämä on päivänselvää, jos kokeellisuudesta puhutaan – mutta jos joku tekisi nyt filosofiaa vaikkapa Platonin dialogien tavoin, sitä pidettäisiin kokeellisena filosofiana. Sokraattinen keskustelu, joko puhuttuna tai kirjoitettuna, on edelleen yksi akateemisen filosofian ensimmäisistä ja edelleen kunnioitetuimmista muodoista, ja silti siitä tulee kokeellista toimintaa.

Valitettavasti perinpohjainen, pyyteeton keskustelu vaikuttaa olevan jotain, jolle ei oikein ikinä ole aikaa. Siihen ei saisi mennä usko sillä tavalla kuin siihen nyt tuntuu usko menneen. Ei pitäisi ajatella, että dialoginen tilanne on jollain tapaa toisarvoinen, ellei sitä saa julkaistavaan muotoon. Ehkä ihmisten keskustelua ja oppimista pitäisi ajatella juuri ensisijaisena muotona. Filosofia on siinä mielessä hieno ala, että se vähän naiivi, etupenkissä istuva opiskelija saattaa laittaa jauhot suuhun professorille kysymällä jotain. Filosofinen keskustelu tuo esiin sen, että meriiteillä on – tai ainakin pitäisi olla – vähemmän merkitystä kuin argumenteilla itsellään.

Tämä on siinä mielessä sydämen asia, että hienoimpia käymiäni keskusteluja ovat juuri filosofien kanssa käydyt väittelyt. Ja nimenomaan sellaiset aidot filosofiset väittelyt, joissa on itse ollut joskus väärässä ja joskus harvoin oikeassa. Se on ollut tärkeää, koska silloin on nähnyt, että myös muilla on tällaisia abstrakteja on-

gelmia, jotka eivät liity välittömään selviytymiseen ja joista he jaksavat pauhata vielä yölläkin.

Varmaan yksi keskeinen syy siihen, miksi alun perin lähdin filosofiaan tai kokeelliseen runouteen on se tunne, kun 15-vuotiaana kävelee taajamassa ja miettii, ettei tämä riitä. Ei riitä! Tämä on ihan okei, mutta se ei ole riittävää.

Joo, tismalleen. Tunnistan tuon hyvin. Entäs – viimeinen kysymys – mikä on hienoin lahja, jonka olet viimeksi saanut?

Minulla oli äskettäin syntymäpäivä, täytin 39 vuotta. Sain puolisoiltani lahjaksi Maurice Leblancin teoksen *Arsène Lupin: Mestari varkaan kootut kertomukset*. Aivan ihana lahja! Tosi hauskoja, tosi naiiveja kertomuksia, en ollut aiemmin lukenut niitä. Teoksessa on hauska herrasmiesvarasmeininki. Se oli ehdottomasti lähiaikojen paras aineellinen lahja.

Siinä kävi kuten usein: jostain kirjasta ajattee, ettei tämä liity mitenkään mihinkään, mutta sitten se liittyykin. Paljon asioita avautui, vaikka ei olisi pitänyt, vaikka yritin vain lukea rentoutuakseni [nauraa]. ”Yllättävää” – ihanin asia, jonka kirjailija saa, on kirja. Mutta olen kosminen nörtti, en yritä kapinoida sitä vastaan. Luen ja kirjoitan, ei ole muuta.

Viitteet

- 1 Kirjailija Harry Salmenniemi – kyynistä nihilismää ja kuumeisia runoja. *Kulttuurirykkönen* 28.2.2022. Verkossa: areena.yle.fi/audio/1-61140550
- 2 OuLiPo on kirjailija Raymond Queneau ja matemaatikko François Le Lionnais'n vuonna 1960 perustama ”potentiaalisen kirjallisuuden työpaja” (*ouvroir de la littérature potentielle*)